

DET KONGELIGE KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Byggmesterforbundet

Deres ref

Vår ref

Dato

18/6736-14

8. mars 2019

Opplæringsbedrifter i bemanningsbransjen

Departementet viser til brev fra Byggmesterforbundet 11. desember 2018 og til møte om saken 28. februar i år.

Det er fylkeskommunen som godkjenner lærebedrifter, og som derfor tar stilling til om bedrifter som søker godkjenning, oppfyller vilkårene som følger av loven og forskriften. Departementet vil likevel redegjøre for noen problemstillinger og vurderingstemaer som særlig vil være relevante ved vurdering av en bemanningsbedrift som lærebedrift.

Rettslig utgangspunkt

Verken opplæringsloven eller forskriften til loven nevner bemanningsbedrifter spesielt. Loven og forskriften fastsetter vilkår for å bli godkjent lærebedrift og pålegger lærebedriften noen plikter. Hvis en bemanningsbedrift oppfylder vilkårene og pliktene som er fastsatt, vil den kunne godkjennes på samme måte som andre bedrifter.

Krav til lærebedrifter

Godkjenning av lærebedrift er regulert i opplæringsloven § 4-3 og i forskrift til opplæringsloven §§ 11-1 og 11-2. De nærmere rettighetene og pliktene til lærebedriftene følger av opplæringsloven § 4-4.

Lærebedrifter har etter opplæringsloven § 4-4 første ledd plikt til å legge til rette produksjonen og opplæringen slik at lærlingen kan nå målene i læreplanen. Lærebedriften skal utvikle en intern plan for opplæringen, for å sikre at lærlingen får en opplæring som tilfredsstillter kravene i læreplanen, jf. opplæringsloven § 4-4 første ledd. Lærebedriften skal

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842

Avdeling
Juridisk avdeling

Saksbehandler
Jan Ellertsen
22 24 75 92

dessuten etter opplæringsloven § 4-4 andre ledd skape et godt arbeids- og læremiljø for lærlingen.

En lærebedrift skal ifølge opplæringsloven § 4-3 første ledd være faglig vurdert av fylkesopplæringsnemnda, og fylkeskommunen skal legge denne vurderingen til grunn ved godkjenning av bedriften. Bestemmelsen om faglig vurdering må sees i sammenheng med at en lærebedrift må kunne gi en opplæring som tilfredsstillende kravene i læreplanen i faget, jf. § 4-3 tredje ledd. Den faglige vurderingen skal derfor gå ut på om bedriften har en produksjon som gjør at lærlingen får opplæring i samsvar med læreplanen.

Den faglige vurderingen skal også omfatte om bedriften har den kompetansen som er nødvendig for å gjennomføre opplæringen, jf. opplæringsloven § 4-3 tredje ledd. Bedriften skal blant annet ha en eller flere faglig kvalifiserte personer som har ansvaret for opplæringen, og som sørger for at opplæringsloven med forskrifter blir fulgt. I tillegg skal den ha en eller flere instruktører som gjennomfører opplæringen. Lærebedriften må ha godkjenning for hvert enkelt fag den skal ha lærlinger i, jf. forskrift til opplæringsloven § 11-1.

Samarbeid om opplæringen

Opplæringsloven beskriver to samarbeidsmodeller for samarbeid om lærlinger, opplæringskontor og opplæringsring. Et opplæringskontor er et organ for bedrifter som samarbeider om opplæring for lærlinger. Det går fram av forarbeidene til loven, Ot.prp. nr. 36 (1996–1997) *Om lov om grunnskolen og den videregående opplæringa* s. 127, at opplæringskontoret er en egen juridisk person. Det følger av forskrift til opplæringsloven § 11-2 første ledd at når denne modellen velges, skal lærekontrakten inngås mellom lærlingen og opplæringskontoret. Ifølge forarbeidene til loven skal den enkelte bedriften hvor lærlingen er plassert ha arbeidsgiveransvaret for lærlingen.

En opplæringsring består av to eller flere bedrifter som samarbeider om opplæring av lærlinger, jf. forskrift til opplæringsloven § 11-2 andre ledd. Lærekontrakt skal da inngås mellom lærlingen og den bedriften som skal ha hovedansvaret for opplæringen.

For både opplæringskontor og opplæringsring er det et krav at alle de deltakende bedriftene er godkjent som lærebedrifter, jf. opplæringsloven § 4-3 andre ledd, og at de kan dokumentere at de til sammen kan gi opplæring i hele læreplanen. Det må også fastsettes vedtekter som regulerer forholdet mellom opplæringskontoret og medlemsbedriftene, eller de samarbeidende bedriftene i opplæringsringen.

Vurdering

En bemanningsbedrift kan godkjennes som lærebedrift i fag der bedriften selv er ansvarlig for produksjon, f.eks. en lærling i kontor- og administrasjonsfaget eller en lærling i IKT-servicefaget som arbeider i bedriftens driftsorganisasjon.

Etter departementets oppfatning kan en bedrift ikke bli godkjent som lærebedrift i et fag som bedriften ikke selv har produksjon i. Dette følger av kravet til faglig vurdering i

opplæringsloven § 4-3, som forutsetter at bedriften har en produksjon som opplæringen knyttes til, og som er slik at lærlingen får opplæring i alle målene i læreplanen. En bemanningsbedrift som leier ut sine ansatte til andre bedrifter, og derfor ikke har egen produksjon i faget, vil ikke oppfylle dette vilkåret. Med mindre bemanningsbedriften har faste kontrakter med bedrifter som lærlingen skal utplasseres i for hele læretiden, vil det heller ikke være mulig å lage en opplæringsplan for lærlingen hvor det går fram når og i hvilke(n) bedrift(er) lærlingen skal få opplæring i de enkelte målene i læreplanen. For lærlingen kan det føre til et mindre forutsigbart opplæringsløp. Når lærlingen er utplassert i en annen bedrift enn lærebedriften, vil lærebedriften heller ikke ha kontroll over arbeids- og læringsmiljøet til lærlingen, slik det er forutsatt i opplæringsloven.

De to samarbeidsformene, opplæringskontor og opplæringsring, synes ikke egnet for bemanningsbedrifter. Dette fordi det er bedriften der lærlingen er plassert som skal ha arbeidsgiveransvaret, ikke opplæringskontoret. Videre fordi opplæringskontoret skal være et organ for de samarbeidende bedriftene og etableres som en egen juridisk person. Vanligvis er det medlemsbedriftene som er eiere av opplæringskontoret. Kravet om at alle de deltakende bedriftene i opplæringskontoret eller -ringen må være godkjente lærebedrifter, vil forutsette en godkjenning som lærebedrift av alle bedrifter som lærlingen skal utplasseres i.

Konklusjon

Med dagens bestemmelser om krav til lærebedrifter er det vanskelig å se for seg at en bemanningsbedrift vil kunne oppfylle vilkårene for å bli godkjent som lærebedrift i fag hvor bedriften ikke har egen produksjon.

Med bakgrunn i at godkjenning av bemanningsbedrifter ikke var en problemstilling som ble drøftet da gjeldene lov ble vedtatt, mener departementet at det kan være hensiktsmessig å utrede nærmere om slike bedrifter bør kunne godkjennes som lærebedrifter. En slik utredning kan enten skje innenfor rammene til utvalg som allerede er nedsatt, eller kan organiseres som en egen utredning. Dersom det blir aktuelt å gjøre endringer i gjeldende regelverk, vil forslagene bli sendt på høring på vanlig måte. Det kan også bli aktuelt å be om innspill fra partene i arbeidslivet i forbindelse med utredningen av spørsmålet.

Med hilsen

Kristin Ryan (e.f.)
avdelingsdirektør

Jan Ellertsen
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer